

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СПОЉНОТРГОВИНСКОМ ПОСЛОВАЊУ

Члан 1.

У Закону о спољнотрговинском пословању („Службени гласник РС”, број 36/09), члан 3. мења се и гласи:

„Члан 3.

Домаће лице, у смислу овог закона је, правно лице, огранак домаћег и страног правног лица и предузетник који имају седиште, односно који су регистровани у Републици Србији, као и физичко лице које има пребивалиште у Републици Србији, осим физичког лица које има пребивалиште, односно боравиште ван Републике Србије дуже од годину дана.

Страно лице, у смислу овог закона, је свако лице које није наведено у ставу 1. овог члана.”

Члан 2.

Назив изнад члана 4. и члан 4. бришу се.

Члан 3.

Назив изнад члана 5. и члан 5. мењају се и гласе:

„Слобода спољнотрговинског промета робом

Члан 5.

Спољнотрговински промет робом је слободан и може се ограничити само у складу са одредбама овог закона.

Домаћа и страна правна лица, њихови огранци, као и предузетници, стичу право и обављају спољнотрговински промет робом под једнаким условима.

Представништво страног правног лица обавља послове везане за спољнотрговинско пословање у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Домаћа и страна физичка лица имају иста права у спољнотрговинском промету робом и тај промет обављају искључиво за сопствене потребе.

Државни органи, верске, спортске, хуманитарне и остале организације спољнотрговински промет робом обављају искључиво за сопствене потребе.”

Члан 4.

У члану 6. став 1. речи: „је примена најповољнијих услова” замењују се речима: „се примењује”, а реч: „земљом” замењује се речима: „државом или царинском територијом”.

После става 1. додају се ст. 2. и 3, који гласе:

„Третман најповлашћеније нације у односу на робу, у смислу овог закона, подразумева да се све предности, погодности, повластице или изузећа које Република Србија одобри било којој роби пореклом из или која је намењена другој држави или царинској територији, одмах и без одлагања одобравају истој или сличној роби пореклом из или која је намењена било којој држави или царинској територији.

Третман најповлашћеније нације у односу на услуге, у смислу овог закона, подразумева третман услуга и пружаоца услуга, који потичу из једне државе или царинске територије, који није неповољнији од третмана сличних услуга и пружаоца сличних услуга из било које друге државе или царинске територије.”

У досадашњем ставу 2. који постаје став 4. речи: „Најповољнији услови из става 1. овог члана не укључују” замењују се речима: „Третман најповлашћеније нације не укључује.”

Члан 5.

У члану 7. после става 1. додају се нови ст. 2. и 3, који гласе:

„Национални третман у односу на услуге, у смислу овог закона, подразумева да све мере које утичу на услуге које потичу из друге државе или царинске територије, као и на пружаоце услуга из друге државе или царинске територије, не могу бити неповољније од мера које се примењују на сличне домаће услуге или на домаће пружаоце услуга.

Услуге које потичу из друге државе или царинске територије, као и пружаоци услуга из друге државе или царинске територије, уживају национални третман на основу међународног споразума.”

Досадашњи став 2. постаје став 4.

Члан 6.

Члан 11. мења се и гласи:

„Члан 11.

Одредбе овог закона неће се тумачити тако да спречавају увођење или примену мера које утичу на спољнотрговински промет робом, уколико се ове мере не примењују тако да чине произвољну или неоправдану дискриминацију међу државама, односно царинским територијама где су на снази исти услови или као прикривено ограничавање међународне трговине и ако се ове мере:

- 1) уводе или примењују у циљу неопходне заштите јавног морала,
- 2) уводе или примењују у циљу неопходне заштите живота и здравља људи, животиња или биљака,
- 3) односе на увоз или извоз злата или сребра,
- 4) уводе или примењују као неопходне да обезбеде усаглашеност са прописима који нису у супротности са одредбама споразума СТО, укључујући примену царинских прописа, прописа којима се уређује заштита патената, жигова и ауторских права, као и спречавање довођења у заблуду,
- 5) односе на производе израђене у затворима,
- 6) уводе у циљу заштите уметничког, историјског или археолошког блага,

7) односе на заштиту необновљивих природних богатстава, ако се те мере примењују упоредо са ограничењем домаће производње или потрошње,

8) предузимају у циљу поштовања обавеза из међународног робног споразума који је у сагласности са критеријумима поднетим чланицама СТО или који је поднет чланицама СТО, а чланице СТО нису имале примедаба,

9) односе на ограничавање извоза сировина произведених у Републици Србији и потребних да се домаћој прерађивачкој индустрији обезбеде неопходне количине тих сировина у периодима када се домаћа цена одржава на нивоу испод светске цене по одлуци Владе у оквиру стабилизације тржишта те робе, под условом да то ограничавање нема за последицу повећање извоза или заштите за ту домаћу индустрију и да се том мером не врши никаква дискриминација,

10) уводе или примењују због несташице производа (опште или локалне) како би се ти производи прибавили или расподелили, под условом да све државе имају право на правичан удео у снабдевању овим производима и да се такве мере укидају када престану да постоје разлози због којих су уведене, или

11) уводе или примењују у циљу заштите безбедности ако се:

- односе на фисионе материјале или материјале од којих они потичу,
- односе на промет оружја, муниције и средстава за вођење рата, као и на промет друге робе и материјала који се врши посредно или непосредно за потребе снабдевања оружаних снага,

- предузимају у време рата или других ванредних ситуација у међународним односима, или

- уводе или примењују у циљу испуњавања обавеза из Повеље Уједињених нација у смислу одржавања међународног мира и безбедности.”

Члан 7.

У члану 14. став 1. после речи: „Мере” додају се речи: „и ближе услове за примену мера”.

Став 2. брише се.

Досадашњи став 3. постаје став 2.

Члан 8.

Члан 17. став 3. мења се и гласи:

„Транзит робе је прелазак робе преко царинске територије Републике Србије, у складу са царинским прописима Републике Србије.”

Члан 9.

Члан 19. мења се и гласи:

„Члан 19.

Квантитативно ограничење увоза може да се уведе ради:

- 1) заштите од прекомерног увоза у складу са чланом 34. овог закона, или
- 2) заштите платног биланса у складу са чл. 35, 36. и 36а овог закона.

Квантитативно ограничење извоза може да се уведе привремено, у циљу спречавања критичне несташице основних производа или ради ублажавања последица такве несташице у Републици Србији.

Квантитативна ограничења увоза и извоза могу да се уведу:

- 1) у случајевима предвиђеним чланом 11. овог закона, или
- 2) ради примене норми или прописа о класификацији, рангирању или пласирању робе у међународној трговини.

Влада, на предлог министарства, уводи квантитативна ограничења из ст. 1. и 2. овог члана, а на предлог министарства или другог надлежног органа - квантитативна ограничења из става 3. овог члана."

Члан 10.

У члану 20. став 1. после речи „Министарство” ставља се запета и додају речи: „односно други надлежни орган”.

Став 2. мења се и гласи:

„Квоте се расподељују:

- 1) издавањем дозвола на неаутоматски начин за увоз, односно извоз додељене квоте,
- 2) отписивањем од стране надлежног царинског органа, у моменту царинења робе, према редоследу прихватања царинске декларације .”

У ставу 4. речи: „шест месеци” замењују се речима: „годину дана”.

У ставу 6. реч: „прописаним” брише се, после речи: „условима” додају се речи: „утврђеним прописом о увођењу квантитативног ограничења, односно актом о додели квоте,” а после речи: „министарство” ставља се запета и додају речи: „односно други надлежни орган”.

Члан 11.

У члану 21. став 3. мења се и гласи:

„Аутоматско издавање дозволе је издавање дозволе када се захтев одобрава у свим случајевима уз поднету прописану документацију.”

Члан 12.

У члану 23. став 2. брише се.

После досадашњег става 3. који постаје став 2. додају се нови ст. 3, 4, 5. и 6, који гласе:

„Пропис из члана 14. став 1. овог закона којим се утврђује издавање увозне дозволе, као и пропис којим се утврђују изузећа, одступања или измене услова за издавање увозне дозволе, односно списак робе која се увози на основу дозволе, објављује се кад год је то могуће 21 дан пре дана почетка његове примене.

Прописом из става 3. овог члана којим се утврђују изузећа од обавезе прибављања дозволе, обавезно се утврђују и критеријуми за та изузећа, начин подношења захтева за та изузећа, као и начин одлучивања о захтеву за изузеће.

Начин подношења захтева за издавање дозволе, за измену, односно продужење дозволе, прописује се тако да буде што једноставнији.

Захтев за издавање дозволе подноси се једном органу, а изузетно, у случају када је неопходно, доставља се највише у три органа.”

У досадашњем ставу 4. који постаје став 7. речи: „може да пропише” замењују се речју: „прописује”.

Досадашњи став 3. постаје став 2, а досадашњи став 4. постаје став 7.

Члан 13.

У члану 26. став 1. брише се.

Досадашњи став 2. који постаје став 1. мења се и гласи:

„Технички пропис, у смислу закона којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, може се применити на увоз робе, а његова примена не може имати за последицу додатно ограничење увоза.”

Досадашњи став 3. постаје став 2.

Члан 14.

У члану 34. став 1. брише се.

У досадашњем ставу 3. који постаје став 2. број: „2.” замењује се бројем: „1.”.

Досадашњи ст. 2, 3. и 4. постају ст. 1, 2. и 3.

Члан 15.

Члан 35. мења се и гласи:

„Члан 35.

Мера за заштиту равнотеже платног биланса може да се уведе ако је неопходно да се:

1) заустави знатно опадање девизних резерви или спречи непосредна опасност од знатнијег опадања девизних резерви, или

2) увећају веома ниске девизне резерве.

Ради заштите равнотеже платног биланса могу се увести мере засноване на цени, у складу са законом.

Мере засноване на цени обухватају увозне дажбине, захтеве за полагањем увозног депозита и друге трговинске мере које утичу на цену увезене робе.”

Члан 16.

Наслов изнад члана 36. брише се, а члан 36. замењује се чл.36. и 36а, који гласе:

„Члан 36.

Изузетно од члана 35. овог закона, Влада, на предлог министарства и на основу података и мишљења добијених од Народне банке Србије, може да ограничи количину и вредност увоза ради заштите платног биланса, ако мере засноване на цени не могу да зауставе нагло погоршање платног биланса.

Предлог из става 1. овог члана мора да садржи образложење разлога због којих мере засноване на цени не решавају платнобилансну ситуацију.

Члан 36а

Мере за заштиту равнотеже платног биланса примењују се само у мери која је оправдана под условима наведеним у члану 35. овог закона, а степен мера ће се постепено смањивати са побољшавањем платног биланса.

Критеријуми за одређивање производа који подлежу мерама за заштиту равнотеже платног биланса морају бити образложени.

Одређени основни производи могу се изузети од примене мера за заштиту равнотеже платног биланса.

Мере за заштиту равнотеже платног биланса не могу да се уведу ни да се примене ради заштите домаћих произвођача.

Влада прописује ближе услове за примену мера за заштиту равнотеже платног биланса на предлог надлежног министарства, односно Народне банке Србије, у складу са законом”

Члан 17.

У члану 37. став 2. реч: „прописује” замењује се речима: „може да пропише”.

Члан 18.

Наслов изнад члана 41. и члан 41. бришу се.

Члан 19.

У члану 47. став 1. речи: „од 25.000 до 250.000 динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 2.500 до 25.000 динара ”замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”, а после речи: „члана” додају се речи: „предузетник, односно”.

Члан 20.

У члану 48. став 1. речи: „од 25.000 до 250.000 динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”, а реч: „донетих” замењује се речју: „издате”.

У ставу 2. речи: „од 2.500 до 25.000 динара ”замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”, а после речи: „члана” додају се речи: „предузетник, физичко лице, односно”.

Члан 21.

После члана 48. додаје се члан 48а, који гласи:

„Члан 48а

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако у захтеву, односно документацији из члана 23. овог закона да нетачне податке.

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана предузетник, физичко лице, односно одговорно лице у правном лицу.

Уколико је прекршај из става 1. овог члана учињен без намере обмањивања или грубог немара, учиниоцу се може изрећи опомена.”

Члан 22.

У члану 49. став 1. речи: „од 25.000 до 250.000 динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 2.500 до 25.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”, а после речи: „члана” додају се речи: „предузетник, односно”.

Члан 23.

У члану 50. став 1. речи; „од 25.000 до 250.000 динара ” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара,” а после речи: „евидентирања” додају се речи: „и извештавања” а после речи: „чланом 40. став 1.” бришу речи: „и чланом 41. ст. 1. и 3.”

У ставу 2. речи: „од 2.500 до 25.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”, а после речи: „члана” додају се речи: „предузетник, односно”.

Члан 24.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. фебруара 2012. године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 97. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, „систем обављања појединих привредних и других делатности” и „економске односе са иностранством”.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Европска комисија је, у оквиру процеса приступања Републике Србије Светској трговинској организацији (у даљем тексту: СТО), дала сугестије да поједине категорије у тексту Закона о спољнотрговинском пословању („Службени гласник РС”, број 36/09), треба прецизније дефинисати. Сугестије за унапређење текста закона, са циљем његовог потпуног усаглашавања са захтевима СТО, дале су и друге чланице ове организације (САД).

Поред тога, Јединица за спровођење свеобухватне реформе прописа је препоручила измену појединих одредби тог закона, у циљу реализације програма „гиљотине прописа”.

Најзад, у току доношења подзаконских аката за примену важећег Закона о спољнотрговинском пословању уочено је да је потребно извршити одређена прилагођавања законских решења, како би област издавања дозвола за увоз, извоз и транзит робе била у потпуности усаглашена са правилима и принципима СТО, а превасходно са Споразумом СТО о процедурама за издавање увозних дозвола.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНИХ РЕШЕЊА

У вези са **чл. 1. до 3.** којим се мењају чл. 3. до 5. Закона о спољнотрговинском пословању (у даљем тексту: ЗСТП), а који се односе на права лица на бављење спољном трговином, било је доста коментара и питања која су покренута на састанцима Радне групе за приступање Републике Србије СТО. Чланице СТО захтевају експлицитно пружање истих права страним лицима (лицима која немају пребивалиште или седиште у Србији) за бављење спољнотрговинским пословањем као што их имају домаћа лица.

Чланом 1. којим се мења члан 3. ЗСТП, у дефиницији лица у спољнотрговинском пословању укључују се и огранци домаћих и страних правних лица, поред већ обухваћених правних лица, предузетника и физичких лица. Чланом 3. којим се мења члан 5. ЗСТП, у складу са препоруком ЕК, прецизирано је да се исти третман даје домаћим и страним лицима, како би се обезбедило поштовање принципа недискриминације. Представништвима страних правних лица омогућава се обављање послова у вези са спољнотрговинским пословањем у складу са њиховом пословном способношћу, прописаном законом којим се уређују привредна друштва. Такође, домаћим и страним физичким лицима пружају се иста права у спољнотрговинском промету робом, у ком могу учествовати само за сопствене потребе.

Чланом 2. брише члан 4. ЗСТП, којим је била дефинисана правна и пословна способност огранка и представништва, јер је ова материја уређена новим Законом о привредним друштвима („Службени гласник РС”, број 36/11).

Чланом 4. којим се мења члан 6. ЗСТП, додају се дефиниције третмана најповлашћеније нације у односу на робу и услуге, а у складу са одредбама Општег споразума о царинама и трговини из 1994. године (у даљем тексту: ГАТТ) и Општег споразума СТО о трговини услугама.

Чланом 5. којим се мења члан 7. ЗСТП тако што се додаје дефиниција националног третмана у односу на услуге, у складу са одредбама Општег споразума СТО о трговини услугама. Такође се прописује да се национални третман даје услугама из друге државе или царинске територије, као и страним пружаоцима услугама, на основу међународног споразума.

Чланом 6. извршене су измене члана 11. ЗСТП како би се тај члан, који регулише изузетке од принципа слободе спољнотрговинског пословања, у потпуности усагласио са општим изузецима садржаним у члану XX ГАТТ-а и изузецима из безбедносних разлога садржаним у члану XXI ГАТТ-а. Наиме, чланице СТО су имале примедбу да ЗСТП није у потпуности усклађен са овим члановима ГАТТ-а и препоручиле што приближније преношење текста тих чланова у члан 11. ЗСТП.

Чланом 7. допуњен је члан 14. ЗСТП, како би се предвидело да поступак и услови за примену мере која утиче на спољнотрговинско пословање морају бити прописани у одговарајућем акту Владе. Оваква одредба неопходна је ради усаглашавања са захтевима транспарентности садржаним у одговарајућим споразумима СТО.

Чланом 8. мења се дефиниција „транзита“ у члану 17. став 3. ЗСТП и прецизира да транзит подразумева прелазак робе преко територије Републике Србије, у складу са царинским прописима.

Чланом 9. мења се члан 19. ЗСТП како би се јасније дефинисала примена квантитативних ограничења и, на предлог ЕК, у овај члан је додато да се квантитативна ограничења могу уводити и у случајевима предвиђеним чланом 11. ЗСТП. Такође је разграничено на чији предлог се уводе квантитативна ограничења, односно када, поред министарства, предлог за њихово увођење подносе и други надлежни органи.

Чланом 10. мења се члан 20. ЗСТП, тако што се ст. 1. и 6. допуњују речима „односно други надлежни орган“ како би се ускладили са изменама члана 19. ЗСТП, односно са новом одредбом да и други надлежни орган може предложити Влади увођење квантитативног ограничења. Било је потребно да се и другом надлежном органу, за те случајеве, остави могућност да расподељује квоту подносиоцима захтева, као и да стави ван снаге акт о додели квоте када се крше прописани услови.

Чланом 10. мења се члан 20. ЗСТП, у ставу 2. како би се, поред доделе квота према редоследу пријема захтева, омогућила и расподела квота на други начин (у процедури истовременог разматрања захтева поднетих у прописаном року). Прописано је да се расподела квота може вршити путем издавања неаутоматских дозвола за увоз или извоз расподељене квоте, као и према редоследу прихватања царинске декларације (квоте се отписују од стране надлежног царинског органа у моменту царињења). Наведена измена је у складу са прописима ЕУ и правилима СТО.

Чланом 10. мења се члан 20. ЗСТП, у ставу 4. тако што се даје могућност да се при додели квоте остави рок од годину дана за њено искоришћавање, уместо досадашњег максималног периода од шест месеци.

Чланом 11. мења се члан 21. ЗСТП став 3. где се начин аутоматског издавања дозволе дефинише на јаснији начин, с обзиром да је било различитих

тумачења претходне дефиниције. Аутоматско издавање дозволе дефинише се као поступак који подразумева да се захтев за издавање дозволе одобрава у свим случајевима, уз поднету прописану документацију.

Чланом 12. се у члану 23. ЗСТП брише став 2. као сувишан, с обзиром да се поступак и услови за издавање дозволе, укључујући и документацију коју је потребно поднети уз захтев, посебно прописују за сваки појединачни систем дозволе.

Чланом 12. се у члану 23. додају се четири нова става да би се навели сви услови садржани у релевантним споразумима СТО. Прописује се да поступци и услови за издавање увозних дозвола морају бити објављени кад год је то могуће 21 дан пре почетка њихове примене, али у сваком случају морају бити објављени пре него што почне њихова примена. Такође, допуном члана 23. предвиђена је обавеза надлежним органима да начин, односно поступке за подношење захтева за издавање дозволе пропишу тако да буду што једноставнији, као и да се подносиоци захтева имају обратити само једном органу у вези са захтевом (изузетно може се предвидети обавеза да се обрате више од једном, али свакако не више од три органа, као што је то предвиђено Споразумом СТО о процедурама за издавање увозних дозвола).

Чланом 13. се у члану 26. ЗСТП брише став 1. јер су циљеви техничких прописа садржани у прописима о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености. Одредба да се технички прописи могу применити на увоз робе садржана је у новом ставу 1. овог члана. Из овог става је брисано да се технички пропис примењује „на све производе, без обзира на порекло производа”, јер је област техничких прописа предмет закона којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Чланом 14. се у члану 34. ЗСТП брише став 1. у складу са препорукама ЕУ, а ради потпуног усаглашавања терминологије са Споразумом СТО о заштитним мерама.

Чл. 15. и 16. којим се мењају чл. 35. до 36. ЗСТП и додаје нови члан 36а, како би се за потребе заштите равнотеже платног биланса РС превасходно предвидело увођење мера заснованих на цени, а не квантитативног ограничења увоза, у складу са захтевима СТО, односно Договором СТО о платнобилансним одредбама ГАТТ-а из 1994. године.

Ради усаглашавања са захтевима СТО у области мера за заштиту платног биланса, односно поменутог Договора, члан 35. се мења како би се прецизније утврдио појам „мера заснованих на цени”. Чланом 36. прописано је да се квантитативна ограничења увоза могу увести само ако мере засноване на цени не могу да зауставе нагло погоршање платног биланса РС. Влада може увести квантитативно ограничење за потребе заштите платног биланса на основу предлога министарства и података и мишљења добијених од Народне банке Србије. Овај предлог мора садржати образложење о разлозима због којих мере засноване на цени нису адекватан инструмент за решавање платно билансне ситуације, а за потребе вођења консултација и нотификације чланица СТО по том питању, што ће бити обавеза РС када приступи СТО. Из истог разлога предвиђено је да предлог за увођење мере мора садржати и критеријуме за одређивање производа који подлежу овим мерама.

Нови члан 36а садржи принципе и правила за увођење и примену мера за заштиту равнотеже платног биланса неопходне ради усаглашавања са захтевима СТО, а посебно са Договором СТО о платнобилансним одредбама ГАТТ-а из 1994. године.

Чланом 17. којим се мења члан 37. ЗСТП став 2. тако што се мења одредба да Влада прописује ближе услове за плаћање и наплату у роби, односно услугама и сада гласи да Влада *може да пропише* ове услове, да би било јасно да прописивање ближих услова за компензационе послове није обавеза већ само могућност.

Чланом 18. брише се члан 41. ЗСТП према препоруци Јединице за спровођење свеобухватне реформе прописа ради поједностављења процедуре, с обзиром да према прописима НБС донетих на основу Закона о девизном пословању („Сл.гласник РС”, бр. 62/06 и 31/11), резиденти имају обавезу извештавања НБС о свим облицима директних инвестиција.

Чл. 19. до 23. мењају се чл. 47, 48, 49. и 50. у делу казнене одредбе Закона о спољнотрговинском пословању, чиме се прописују нови износи новчаних казни у складу са прописаним минимумом и максимумом, а прописују се казне и за предузетника, односно физичко лице када је то потребно.

Додаје се нови члан 48а како би се предвиделе казне за случај да се у писменом захтеву, односно документацији за издавање дозволе дају нетачни подаци. Такође се, у складу са захтевима Споразума СТО о процедурама за издавање увозних дозвола, прописује да се за такав прекршај учиниоцу може изрећи опомена ако је прекршај учињен без грубог немара или намере обмањивања.

Чланом 24. прописано је ступање на снагу овог Закона, као и почетак примене 1. фебруара 2012. године, ради истовремене примене са осталим повезаним прописима.

IV. СРЕДСТВА НЕОПХОДНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити посебна средства у буџету Републике.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Предложеним изменама ЗСТП извршено је унапређење текста закона, са циљем његовог потпуног усаглашавања са захтевима Светске трговинске организације (СТО) , као и са препорукама Јединице за спровођење свеобухватне реформе прописа (СРП).

- Предложеним законом извршене су измене ради усклађивања са правилима и принципима СТО као и препорукама ЕУ.

У дефиницију лица у спољнотрговинском пословању укључени су и огранци домаћих и страних правних лица, поред већ обухваћених правних лица, предузетника и физичких лица, којима се даје једнако право на бављење спољнотрговинским пословањем. У складу са препоруком ЕК, прецизирано је да се исти третман даје домаћим и страним лицима, како би се обезбедило поштовање принципа недискриминације. Такође, домаћим и страним физичким лицима пружају се иста права у спољнотрговинском промету робом, у ком могу учествовати само за сопствене потребе. Дефиниције правне и пословне способности огранка и представништва више нису регулисане овим законом јер је та материја уређена новим Законом о привредним друштвима („Службени гласник РС”, број 36/11).

Изузеци од принципа слободе спољнотрговинског пословања, сада су у потпуности усаглашени са општим изузецима садржаним у члану XX ГАТТ-а из 1994 и изузецима из безбедносних разлога садржаним у члану XXI ГАТТ-а из 1994.

У циљу усаглашавања са захтевима транспарентности изменама је предвиђено да поступак и услови за примену мера која утиче на спољнотрговинско пословање морају бити прописани у одговарајућем акту и објављени у „Службеном гласнику РС”.

Измењене су и одредбе о случајевима када се могу увести квантитативна ограничења увоза и извоза како би се у потпуности ускладили са захтевима СТО и прецизирано је да предлог Влади за увођење квантитативних ограничења, поред министарства, подносе и други државни органи у складу са својом надлежношћу. Такође је при додели квоте рок за њено икоришћавање продужен са шест месеци на годину дана, што представља побољшање комерцијалних услова пословања.

Измењена је дефиниција „транзита” и аутоматског издавања дозвола, а ЗСТП је допуњен дефиницијама третмана најповлашћеније нације и националног третмана у области услуга, како би ови појмови били јаснији и прецизнији.

У смислу усаглашавања са правилима и принципима СТО, изменама и допунама ЗСТП предвиђена је обавеза надлежним органима да процедуру за издавање дозволе пропишу тако да буде што једноставнија, као и да се подносиоци захтева имају обратити само једном органу у вези са захтевом, али свакако не више од три органа.

У складу са захтевима СТО измењен је члан ЗСТП који регулише мере за заштиту платног биланса РС тако да је прецизирано да се мере у смислу квантитативног ограничења, а за које је надлежно Министарство економије и регионалног развоја, могу увести само изузетно и то само ако мере засноване на цени не могу да зауставе нагло погоршање платног биланса РС.

- У циљу реализације програма „гиљотине прописа” Јединица за спровођење свеобухватне реформе прописа је препоручила измену појединих одредби ЗСТП.

Према препоруци Јединице за спровођење свеобухватне реформе прописа избрисан је члан ЗСТП који се односио на евидентирање директних улагања у иностранству, а у циљу поједностављења пословања за домаће привредне субјекте.

- Најзад, у току примене ЗСТП и доношења подзаконских аката за његову примену уочено је да је потребно извршити одређена прилагођавања законских решења и прецизирања термина.

С обзиром да је област техничких прописа предмет закона којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, у ЗСТП је у делу који регулише да се технички прописи могу применити на увоз робе, избрисано да се технички пропис примењује „на све производе, без обзира на порекло производа”, а терминологија је усклађена са прописима о техничким захтевима за производе.

У ЗСТП је извршена измена и у делу који се односи на компензационе послове - тако што је прецизирано да Влада *може да пропише* ближе услове за плаћање и наплату у роби, односно услугама, како би се нагласило да је то само могућност а не и обавеза.

Измене су извршене и у делу казних одредби ЗСТП, где су сада прописане казне и за предузетника, односно физичко лице када је то потребно, а износи новчаних казни усклађени су са прописаним минимумом, односно максимумом.

1. На кога ће и како ће највероватније утицати решења у закону?

Приоритетни циљ измена и допуна ЗСТП је усклађивање са правилима и принципима Светске трговинске организације како би се обезбедили услови за приступање Републике Србије тој организацији у што краћем року.

Измене и допуне ЗСТП имаће позитиван утицај на домаћа и страна лица, учеснике у спољнотрговинском пословању. Поједностављивањем процедура, обезбеђивањем веће транспарентности у спровођењу процедура за издавање дозвола и прецизнијим дефинисањем термина и института, као и детаљнијим утврђивањем принципа спољнотрговинског пословања, стварају се услови за стабилније и сигурније спољнотрговинско пословање.

2. Какве трошкове ће примена закона створити грађанима и привреди (нарочито малим и средњим предузећима)?

Примена Закона неће створити додатне трошкове грађанима и привреди.

3. Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

Примена Закона неће створити додатне трошкове грађанима и привреди.

4. Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција?

С обзиром да се Законом врши даље поједностављивање спољнотрговинских процедура, као и усаглашавање са процедурама и категоријама у трговини које су прихватиле и примењују све чланице СТО, олакшани услови трговине охрабриће стварање нових учесника на тржишту и утицаће на јачање тржишне конкуренције.

5. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

Овај закон је у поступку припреме достављен надлежним министарствима као и Канцеларији за европске интеграције а узете су у обзир и иницијативе Јединице за свеобухватну реформу прописа. Истовремено, одржано је више презентација Закона заинтересованим привредним субјектима, међу којима и презентација у Привредној комори Београда. Привредни субјекти су активно учествовали у расправи и доставили своје предлоге Министарству економије и регионалног развоја, у писаној форми. Такође, Предлог закона је достављен и чланицама СТО, чији су коментари и сугестије узети у обзир приликом израде Закона.

6. Које ће се мере током примене закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава?

Министарство економије и регионалног развоја, као обрађивач закона, координираће активности са надлежним органима, како би се обезбедила правилна примене закона у целини (Министарство финансија, Управа царине, НБС).